

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: קיץ תשע"ט, 2019
מספר השאלון: 006571
נספח: דף ממסכת שבועות

תלמוד

קטע שלא נלמד

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה:

בשאלון זה פרק אחד
— 100 נקודות
סה"כ — 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: אין.

כתוב במחברת הבחינה בלבד. רשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

השאלות

למד היטב את המשנה ואת סוגיית הגמרא שבנספח. היעזר בפירוש רש"י. הסוגיה עוסקת במלווה שהלווה לחברו כסף, וחברו נתן לו משכון, והמשכון אבד. בסוגיה זו מוזכרים שלושה סוגי מטבעות: סלע, שקל ודינר.

סלע = 2 שקלים = 4 דינרים

תרגום: נסכא – חתיכת כסף

ענה על כל השאלות 1-10.

1. במשנה יש ארבעה מקרים, ובשניים מן המקרים הדין הוא חייב (שבועה).
 - א. הסבר בלשון כל אחד מן המקרים שבהם הדין הוא חייב. בתשובתך התייחס לטענת המלווה ולטענת הלווה, וכתוב מהי השבועה שיש להישבע. (10 נקודות)
 2. "אהייה אילימא אסיפא ותיפוק ליה דשבועה גבי מלווה".
 - א. "אהייה" – העתק מן המשנה את המילים שעליהן שאלה הגמרא שאלה זו. (2 נקודות)
 - ב. "אילימא אסיפא..." – הגמרא שללה את האפשרות להסביר שהמילים שהעתקת מן המשנה בסעיף א נאמרו על המקרה שבסיפא. הסבר מדוע. (4 נקודות)
 3. "אמר שמואל ארישא... מאי רישא סיפא דרישא... ושדיוה אמלווה".
 - א. על פי דין התורה, הסבר מי היה צריך להישבע ומדוע היה עליו להישבע. (4 נקודות)
 - ב. (1) מי צריך להישבע לפי תקנת חכמים, ומדוע תיקנו חכמים שעליו להישבע? הסבר על פי רש"י על המשנה.
 - (2) עיין בתוספות על המשנה (ד"ה "ויוציא"), והסבר את הקושיה על הפירוש של רש"י ואת הפירוש האחר המובא בתוספות. (8 נקודות)
 4. "והשתא דאמר רב אשי... ויוציא הלה את הפיקדון".
 - א. על פי הגמרא בבבא מציעא, לה, ע"א, ההסבר של רב אשי למשנה שונה מן ההסבר של הגמרא לעיל. היעזר בדברי רש"י בסוגייתנו כדי להבין את דברי הגמרא בבבא מציעא.
 - א. כתוב את המקרה שדן בו רב הונא, והסבר מהי הפסיקה של רב הונא במקרה זה ומהו הטעם לפסיקתו. (6 נקודות)
 - ב. (1) הגמרא בבבא מציעא הקשתה קושיה ממשנתנו על הפסיקה של רב הונא. הסבר קושיה זו.
 - (2) רב אשי תירץ את הקושיה על הפסיקה של רב הונא. כתוב את התירוץ של רב אשי לקושיה זו. בתשובתך הסבר את משנתנו על פי התירוץ של רב אשי. (8 נקודות)

5. "אמר שמואל... אבד קתא דמגלא אבד אלפא זוזי".
- א. אפשר לראות במשכון עירבון של הלווה להחזרת ההלוואה, ואפשר לראות בו פירעון לחוב. על פי רש"י, הסבר מהי האפשרות הנכונה, ומדוע הלווה אינו יכול לטעון שהוא אינו מחזיר את ההלוואה משום "סברת וקבילת". (6 נקודות)
- ב. עיין בדברי הריטב"א שלפניך, וענה על השאלה שאחריהם.
- אמר שמואל האי מאן דאזפיה אלפא זוזי לחבריה ואוקים ליה קתא דמגלא עלייהו אבד קתא דמגלא אבד אלפא זוזי... ולא בדווקא נקט אבד והוא הדין נגנב. לפי ששומר שכר חייב בגנבה ואבדה, ו"מלווה על המשכון שומר שכר" [בבא מציעא, פ, ע"ב]. הלכך סבר וקביל עליה שמירה דאי לא נטר ליה כדחזי לשומר שכר דלוביד זוזי דיליה. אבל נאנס ודאי פטור ונשבע כדין שומר שכר וגובה כל חובו. על פי הריטב"א, הסבר מדוע המלווה מפסיד אלף זוז בשל אובדן משכון ששוויו נמוך מאוד. (4 נקודות)
6. "אבל תרתי קתאתי לא ורב נחמן אמר אפי' תרתי קתאתי... אבד אידך אבד כוליה".
- "תרתי קתאתי" – הסבר את הדין ואת טעם הדין לפי שמואל ולפי רב נחמן. (10 נקודות)
7. "אבל קתא ונסכא לא נהדרעי אמרי אפילו קתא ונסכא... אבד קתא אבד כוליה".
- "קתא ונסכא" – הסבר את טעם הדין לפי רב נחמן ולפי נהרדעי. (7 נקודות)
8. "תנן סלע הלוויתך עליו... שמואל בדלא פריש".
- הסבר את קושיית הגמרא ממשנתנו על דברי שמואל ואת התירוץ של הגמרא לקושיה זו. (8 נקודות)
9. "לימא כתנאי... לא בדלא שווי כ"ע לית להו דשמואל".
- א. הסבר את המקרה שבו נחלקו רבי אליעזר ורבי עקיבא, על פי האוקימתא בגמרא "אלא לאו בדלא שווי שיעור זוזי". (4 נקודות)
- ב. רבי אליעזר סובר שהמלווה על המשכון ואבד המשכון "ישבע וייטול את מעותיו". על פי האוקימתא שבסעיף א, הסבר מהו הטעם של רבי אליעזר לדבריו, וכתוב מדוע דברי שמואל אינם מתיישבים עם דברי רבי אליעזר. (6 נקודות)
- ג. לפי רבי אליעזר, מדוע אדם שהלווה אלף זוז בשטר ואבד המשכון – אבדו מעותיו? (4 נקודות)
10. "ובשומר אבדה קמיפלגי... ומר סבר לאו מצווה קא עביד".
- א. על פי רש"י, דברי רבה "ודאי תנאי היא". הסבר מדוע. (4 נקודות)
- ב. מלווה שצריך להשתמש במשכון – יש מחלוקת אם ההלוואה נחשבת לו מצווה או לא. הסבר את הטעם לכל אחת מן הדעות. (5 נקודות)

בהצלחה!